

Doğrudan ticaret rafta

Emine DAVUT YİTMEN

Avrupa Birliği (AB) tarafından 2004 yılında Kıbrıslı Türklerin ekonomik gelişmesine yardımcı olmak üzere oluşturulan Doğrudan Ticaret Tüzüğü'ne (DTT) bir türlü hayat verilemedi ve tozlu raflarda kaybolmasına göz yumuldu.

Kıbrıslı Türklerin 2004 referandumdaki "Evet"inin ardından, dönemin AB üst düzey temsilcileri "Kıbrıslı Türklerin soğukta bırakılmayacağı" yönünde açıklamalar yapmış ve Mali Yardım ile Doğrudan Ticaret Tüzüğü'nü oluşturmuştu. Ancak, aradan geçen 11 yıl içinde DTT, hukuki zemin tartışması nedeniyle bir türlü uygulanamadı ve Kıbrıslı Türklerin de AB tarafından "soğukta bırakılmışlığı" devam etti.

DTT Başkanlar Konseyi'nde unutulmaya terk edildi

2004'te gündeme gelen DTT'nin, Rum Yönetimi ve Yunanistan'ın Avrupa Konseyi'nde koyduğu veto yüzünden hayata geçirilmesi engellendi.

26 Nisan 2004 referandumundan sonra, AB Komisyonu Kıbrıslı Türklerin izolasyonunu hafifletmeye yönelik olarak, 7 Temmuz 2004 tarihinde ekonomik tedbirler paketi olan Doğrudan Ticaret ve Mali Yardım Tüzükleri'ni açıkladı.

DTT'nin, üçüncü ülkelerle dış ticareti öngören AB anlaşmasının 133. maddesine göre hazırlanması ve Konsey kararında oy çokluğunun yeterli olması Rum Yönetimi'nin bu tüzük önerisine sert bir şekilde karşı çıkmasına neden oldu. Konu, AB'nin karar organı Konsey'in Hukuk Dairesi tarafından incelemeye alındı. Konsey Hukuk Dairesi tarafından hazırlanan raporda, Rumların bypass edilerek KKTC ile doğrudan ticarete başlanamayacağı, Kuzey'den mal ihracatı için KKTC limanlarının kullanılmayacağı, ayrıca bu kararın müktesebatın değiştirilmesi bağlamında ele alınması zorunluluğuna işaret edilerek, AB Katılım Anlaşması'nın ekindeki Protokol 10'dan hareketle oybirliği ile karar alınması gerektiği görüşüne

yer verildi.

Avrupa Komisyonu hukuk servisi ile Konseyin hukuk servisi arasında ciddi fikir ayrılıkları sonucu DTT, hukuksal zemin konusunda sıkışıp kaldı.

DTT üzerinde uzlaşma sağlanmayınca, siyasi parti başkanlarından oluşan Başkanlar Konseyi'ne havale edildi ve orada unutulmaya terk edildi. Bunu kimse gündeme getirmek istemedi. Zaten gündeme getirilmesi halinde oy birliği gerektiği için arzulan şekilde geçmesi çok zayıf bir ihtimal olarak değerlendiriliyor.

Müktesebatın askıdan kaldırılması talep edilebilir

Kuzey Kıbrıs AB toprağı olmasına rağmen, 2004 yılından bu yana AB

müktesebatı Kuzey Kıbrıs'ta askıda bulunuyor. Müktesebatın askıdan indirilmesi, DTT'den çok daha mümkün görünüyor.

AB, Rum Yönetimi'ne Gümrük Birliği önerisinde bulunuyor. Buna göre Maraş açılması, Gümrük Birliği'ne girilmesi, Kuzey Kıbrıs'taki limanların AB gözetiminde ve denetiminde ithalat yapması, tüm ada üzerinde malların serbest dolaşımı yer alıyor.

Erel: Tüzüğün gündeme gelmesi ve görüşülmesi mümkün değil

Konuyla ilgili görüşüne başvurduğumuz Kıbrıs AB Derneği üyesi Ali Erel, Doğrudan Ticaret Tüzüğü'nün Konsey'in Hukuk Bürosu'na göre yasal olmadığını ve rafta bulunduğunu söyledi. Tüzüğün geçmesi için oy birliği gerektiğini anlatan Erel, "Hukuk bürosunun yasal olarak görmediği bir tüzük, uygulamaya giremez. Herhangi bir şekilde gündeme gelmesi ve görüşülmesi mümkün değil" dedi.

DTT'nin onayının imkansız olduğunu belirten Erel, "Tüzük, KKTC'yi devlet statüsünde görür ve KKTC mühürüyle ihracatın yapılması gerektiğini düşünür. O mümkün değildir. Ticari olarak da sakıncalıdır, çünkü AB'nin hedefi iki toplumun birlikte ticaret yapılması ve ekonominin bütünleştirilmesidir. Halbuki DTT, iki ayrı ekonomiden

bahseder" diye konuştu. Tüzükte bir iyileştirme yapılamayacağını ancak Kuzey Kıbrıs'ta AB müktesebatı askıdan indirilmesinin mümkün olduğunu işaret eden Erel, "Çok malların serbest dolaşımını öngörüyor. Türkiye'den veya diğer ülkelerden gelecek mallar, ada üzerinde serbest dolaşacak. Bu noktada Kuzeydeki kuralların AB uyumlu hale getirilmesini gerektiriyor. Bu durum, Kıbrıs AB'ye uyumlu hale gelmesi gerekiyor. Bu durum, Kıbrıs da girmesini sağlar. Mersin kapısını açtığı gibi bütün AB kapılarını açar. Güney'de Türk mallarını da gibi psikolojik sıkıntılar var. Serbest dolaşım olduğunda, satın alma mecbur olur yani tercihe bağlı olarak Kuzey'deki şirketler gidip Güney Kıbrıs'ta mağaza açar ve ithal etme ürünlerini satışını yapabilir" yönündeki görüşlerini ortaya koydu.

Erel, AB'nin esasta Rum Yönetimi'ne önerdiği şeyin, Güney Birliği olduğunu ifade ederek, "AB'nin önermeye çalıştığı Maraş açılışın, Gümrük Birliğine girilmesini Kuzey'deki limanlar AB gözetiminde ve denetiminde ithalat yapsın, tüm ada üzerinde mallar serbest kalsın. Ancak bizimkiler bunu duymak istemiyor" dedi.

İşleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Kuveyt ziyaretinde vurguladı:

'nin İİT'deki gözlemci statüsü devam etmeli

Mevlüt Çavuşoğlu, İşbirliği Teşkilatı'nda statüsünün devam ettiğini söyledi.

Çavuşoğlu, Kuveyt ziyaretinde Kuveytli gazeteci es-Sabah ile ortak toplantıda yaptığı konuşmada, "Kuveyt'in Türkiye ve bölge için istikrarı, güvenliği ve barışı çok önemli olan kardeş bir ülke olduğunu" kaydetti ve geçen yıl ikili ticaret hacminin 625 milyon dolar olduğunu belirtti.

Uluslararası yapılar da işbirliğiyle ilgili olarak Çavuşoğlu, şöyle konuştu: "Tabii uluslararası örgütlerin de..."

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin gözlemci statüsünün devam etmesi çok önemli. Bunu da birlikte değerlendirdik. Aynı şekilde Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde (BMGK) Türkiye'nin olmaması..."

Amerikan-Musevi Komitesi üyeleri şubat ayında Güney Kıbrıs'ı ziyaret ederek doğal gaz yataklarına ilişkin temaslarda bulunacak

Amerikan Musevi lobisi doğal gaz için atakta

ABD'deki Musevi lobisinin geçtiğimiz hafta BM'deki Rum Daimi Temsilcisi Nikos Emiliu'na da katıldığı doğal gaz konulu, basına kapalı bir panel gerçekleştirildi. Yahudi lobisinden bir heyetin de şubat ayı başında Güney Kıbrıs'a giderek temaslarda bulunacağı bildirildi.

Fileleftheros ve diğer gazeteler, Amerikan-Musevi Komitesi'nin (American Jewish Committee) geçtiğimiz hafta New York'ta Akdeniz'deki doğal gaz yatakları konulu bir panel düzenlediğini, panele ABD Kongre üyeleri, diplomatlar, akademisyenler ve şirketleri yetkililerinin yanı sıra, Rum Daimi Temsilci Emiliu ve Yunanistan'ın New York Konsolosu Yorgos Iliopoulos'un da katıldığını yazdı.

Fileleftheros, Amerikan-Musevi Komitesi üyelerinin şubat ayında Güney Kıbrıs'ı ziyaret ederek doğal gaz yataklarına ilişkin temaslarda bulunacaklarını belirterek panele...